

FINSK SPETS

Domarkompendium

framtaget till Specialklubben för skällande fågelhundars domarkonferens 2023.

Detta kompendium får användas fritt av Specialklubben för skällande fågelhundar och Svenska Kennelklubben.

Alla fotografers medgivande finns gällande publicering.

Innehållsförteckning

Helhetsintryck	5
Viktiga måttförhållanden.....	5
Uppförande/karaktär	9
Huvud	9
Kropp	11
Svans.....	12
Framställ.....	12
Bakställ	13
Rörelser	14
Hud.....	14
Päls.....	15
Färg	15
Storlek/vikt	15
Fel.....	16
Diskvalificerande fel	16
Exteriör saxat ur RAS, rasspecifik avelsstrategi för finsk spets.....	17
Finsk spets - viktigt att komma ihåg.....	18
Fotografer.....	19
Egna anteckningar.....	20

Historik – sammanställt av Stig Brännvall

Den finska spetsens historiska betydelse berättas bland annat av dess förekomst i grottmålningar, i det finska nationaleposet Kalevala och i sagor samt i olika hantverksföremål. Rasens förhistoria är i övrigt okänd men hundar som i typ liknar den finska spetsen har använts för jakt på allt slags vilt sedan århundraden.

Genom ett samarbete mellan Östra Finlands Universitet och Genoscooper Oy publicerade man 2018 en undersökning som kartlagt de finska jaktspetsarnas arvs massa. Där upptäckte man att de finska raserna bildade en egen genetisk gren vars närmaste släktingar är laikaraserna i öst.

I 1800-tals litteratur finns hänvisningar till den finska spetsen. År 1875 skrev den franske forskningsresande de la Martiniere att han påträffade mörkröda hundar i Norden ända upp till kusten vid Murmansk. Wilhelm von Wright noterade i en artikel år 1834 stora likheter mellan skällande fågelhundar och rävar.

Arbetet med att inventera rasen började under början av 1890-talet. Man valde konsekvent ut röda hundar och ratade de som avvek färgmässigt. 1892 skrevs rasens första rasstandard, eller "rasmärkesförslag", signerat av forstmästare Hugo Richard Sandberg. I samband med detta började stambok att föras under rasnamnet "Finsk skällande fågelhund". Finska Kennelklubben erkände rasen 1897 under namnet "Finsk spets". 1979 utnämndes rasen officiellt till Finlands nationalras och numera anses den utgöra ett värdefullt kulturarv med stark koppling till Finlands etniska historia.

Den finska spetsen var egentligen redan på 1930-talet en etablerad hundras. Den har genom åren fortsatt användas till jakt på allt slags vilt, såsom fågel, mård, ekorre och älg. Under vissa perioder med höga skinnpriser var jakt på mård och ekorre en viktig inkomstkälla. I Sverige används rasen idag nästan uteslutande till jakt på skogsfågel medan man i rasens hemland i större utsträckning fortfarande använder hundarna vid älgjakt samt vid jakt på mindre rovdjur.

Av historien att döma så invandrade den finska spetsen i ett tidigt skede till Sverige genom kväner och samer. "Varhelst finnar bosätter sig från norra Ryssland till Sveriges finnskogar så följer språket, finnbastun och trädskällaren med."

Först på 1960-talet fick den skällande fågelhunden i Sverige organisatoriskt en ordnad form. 1963 som en sektion inom Norrbottens Älghundklubb och fyra år senare som en egen specialklubb inom SKK.

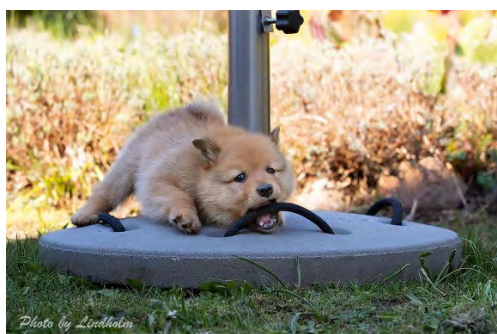
Jakten med skällande fågelhundar fick härmed ett rejält uppsving. Förskönande jaktberättelser i våra största jakttidningar tillsammans med böcker om ödemarksjägaren i Taigaland gjorde jaktformen väldigt populär. Många unga jägare drömde förmodligen om jaktupplevelser tillsammans med den "röda flamman" som resulterande i en stor ryggsäck full med tjädrar.

Efterfrågan på valpar översteg vida utbudet, varpå en relativt omfattande import av finskfödda valpar, men även av vuxna välmeriterade hundar tog fart. Registreringssiffrorna kulminerade under slutet av 80-talet fram till 1990 då 626 valpar registrerades i Sverige.

Den finska spetsen i Sverige håller i dag en hög klass, förmodligen i nivå med hundarna i rasens hemland. I dag registreras i SKK knappt 200 valpar årligen. Förhoppningen är att vildmarkstraditionen och kulturarvet kring den finska spetsen tillsammans med den unika jaktformen med skällande fågelhundar för alltid får leva vidare och därmed upplevas av kommande generationer.

Standardtexten publiceras till vänster, rasklubbens kommentar till höger i *kursiv* stil. Vi har valt att endast illustrera med foton på hundar av utmärkt typ och helhet inom standardens variation. Dock kan mindre detaljfel förekomma.

FINSK SPETS	
<p>FCI-nummer 49 FCI-standard på engelska publicerad 2016-06-03 FCI-standard fastställd av FCI General Committee 2016-04-04 Översättning fastställd av SKKs arbetsgrupp för standardfrågor 2016-06-22</p>	
Ursprungsland/hemland	
Finland	<i>Rasnamnet i hemlandet är "suomenpystykorva".</i>
Användningsområde	
<p>En jakthund avsedd för jakt främst på skogsfågel, även till en viss del på mindre rovdjur, sjöfågel och älg. En hund med intensiv jaktlust. Den söker upp viltet mycket självständigt men dock samarbetsvilligt och markerar vilt med skall.</p>	
FCI-klassifikation	
Grupp 5, sektion 2, Med arbetsprov	
Bakgrund/ändamål	
<p>Det är känt att redan för hundratals år sedan användes hundar som i typ liknar finsk spets för jakt på allt slags vilt i hela landet. Den ursprungliga målsättningen var att avla fram en jakthund som med skall väl skulle markera fågel som satt i träd, men hunden skulle också vara vacker. När rasens stamboksregister påbörjades på 1890-talet förekom hundar av den eftersträvade typen och arbetssättet främst i landets östra och norra delar. Den första rasstandard fastställdes år 1892. Redan samma år anordnades rasens första specialutställning och år 1897 det första jaktprovet för trädkällare på skogsfågel. Numera är rasen mycket allmän i både Finland och Sverige. Den är avlad från en ren naturstam och är en viktig del av den finska kulturen. Finsk spets utsågs till Finlands nationalras år 1979. År 2006 slöts en överenskommelse mellan den Finska kennelklubben och den Ryska kynologiska federationen att samla den karel-finska laikan och den finska spetsen som en ras, med standarden för finsk spets.</p>	

Helhetsintryck

Finsk spets skall vara under medelstorlek, nästan kvadratisk byggd, torr, fast och ha god resning.

Den finska spetsen är en kvadratisk och stramt byggd spetshund. Den får aldrig vara tung. De skillnader i kroppsbyggnaden som betingas av könen skall vara tydliga.

Tik av utmärkt typ

Viktiga måttförhållanden

Kroppslängden skall vara samma som mankhöjden. Bröstkorgens djup skall vara något mindre än hälften av mankhöjden. Förhållandet mellan nosparti och skalle skall vara ca 3:4. Skallen är något bredare än dess längd, skallbredden mäter detsamma som djupet.

Enligt SPJ (den finska specialklubben) så är den sista meningen i denna text felaktigt översatt från den finska rasstandarden till engelska. I den finska rasstandarden står det: "Skallen ska vara lite längre än vad den är bred och skallen ska vara lika hög som den är bred."

Två tikar av utmärkt typ

Ovan, en tik av utmärkt typ

Ovan, en hane av utmärkt typ

Två hanar av utmärkt typ

Uppförande/karaktär

Rasen skall vara livlig, energisk, modig och beslutsam. Den kan vara något reserverad mot främlingar, men får aldrig vara aggressiv.

Den finska spetsen ska vara uppmärksam och utstråla vakenhet, livlighet och självsäkerhet.

Huvud

Utmärkt hanhundshuvud (äldre hane)

Utmärkt tikshuvud

Skallparti

Skalle

Skallpartiet skall ovanifrån sett vara äggformat och jämnt breddas mot öronen. Skallen skall vara bredast mellan öronen. Hjässan skall, från sidan och framifrån sett, vara något välvd. Skallens och nospartiets överlinjer skall vara nästan parallella. Pannfåran skall vara mycket grund. Ögonbrynsbågarna och nackknölen skall vara aningen markerade

Huvudet ska vara torrt och välskuret. Det ska såväl framifrån som från sidan sett vara kilformat och får varken vara tungt eller grovt. Kullrig hjässa är inte rastypiskt.

Stop

Stopet skall inte vara mycket markerat. Vinkeln mellan nosrygg och hjässlina skall vara tydlig.

Var uppmärksam på alltför plant stop.

Ansikte

Nostryffel	
Nostryffeln skall vara tämligen liten och becksvalt.	
Nosparti	
Nospartiet skall vara smalt, torrt och såväl ovanifrån som från sidan sett jämnt avsmalnande. Nosryggen skall vara rak. Underkäken skall vara tydligt markerad.	<i>Nospartiet skall vara något kortare än skallens längd. Det ska vara tydligt avsmalnande, dock inte snipigt eller konkavt.</i>
Läppar	
Läpparna skall vara åtliggande, tämligen tunna och väl slutna med bra pigment.	
Käkar/tänder	
Käkarna skall vara kraftiga. Tänderna skall vara väl utvecklade och symmetriskt ansatta. Normalt tandschema. Väl slutet saxbett.	<i>Över och underkäke skall vara väl utvecklade. Var vaksam på kort, tunn underkäke. Inga andra bett än det föreskrivna saxbettet är tillåtet. Tandbortfall förekommer och tandstatusen skall kontrolleras nog av domaren samt specificeras i domarkritiken.</i>
Kinder	
Okbågarna skall vara aningen markerade.	
Ögon	
Ögonen skall vara medelstora, mandelformade, något snedställda och helst mörka till färgen. Uttrycket skall vara livligt och uppmärksamt.	<i>Var vaksam på allt för framträdande och runda ögon.</i>
Öron	
Öronen skall vara relativt högt ansatta, alltid upprättstående, tämligen små, spetsiga, behårade med fint pälsår och mycket rörliga.	<i>Öronen och dess placering är ett av den finska spetsens signum och därmed mycket viktiga för helhetsintrycket. Alltför stora öron, lågt ansatta öron eller öron med avrundade spetsar är inte rastypiskt.</i>

För att definiera en utmärkt öronansättning bör man kunna dra en rät linje från mittpunkten av nosspegeln via ögats mittpunkt och ut till halva örats ytterkant såsom bilden visar.

Hals	
Halsen skall vara muskulös utan löst halsskinn. På grund av den täta pälsen verkar halsen relativt kort hos hanhundar och medellång hos tikar.	<i>Halsen ska vara torr men kraftig. Speciellt hanhunden bör ha en framträdande nackprofil.</i>

Kropp

Överlinje	

Manke	
Manken skall vara tydligt markerad, i synnerhet hos hanhundar.	

Rygg	
Ryggen skall vara tämligen kort, plan och muskulös.	<i>Rygglinjen skall vara fast och stabil samt vara svagt sluttande över mankpartiet och därefter horisontell. Såväl sänkt rygg (svank eller eftergivande rygg) som uppskjutande rygg är inte rastypiskt.</i>

Ländparti	
Ländpartiet skall vara kort och muskulöst.	<i>Det är förhållandevis bredare och längre hos tiken än hos hanhunden.</i>

Kors	
Korset skall vara medellångt, väl utvecklat och svagt sluttande	

Bröstkorg	
Bröstkorgen skall vara lång och nå nästan till armbågen, inte påtagligt bred. Revbenen skall vara något välvda. Förbröstitet skall vara normalt utvecklat och inte särskilt uttalat.	<i>Bröstkorgens längd och form bidrar till korrekt underlinje. Bröstkorgens längd och form bör alltid konstateras genom att känna igenom den med händerna.</i>

Underlinje och buk	
Buklinjen skall vara något uppdragen.	<i>Pälsen kan dölja en uppdragen buklinje som inte är önskvärd.</i>

Svans	
Svansen skall krökas framåt från ansättningen och tätt efter ryggen varefter den skall hänga ned och svagt böjas bakåt mot bakstället och trycka mot låret. Svansspetsen skall nå ned till lårets mitt. Utdragen skall svansen nå ungefär till hasleden.	<i>Om inte svansspetsen når nedanför rygglinjen, skall detta påverka prisvalören. En alltför kort, liksom en svans med alltför hög båge, eller en hårt knuten svans påverkar helhetsintrycket negativt.</i>

Extremiteter

Framställ

Helhet	
Frambenen skall framifrån sett vara raka och parallella. Benstommen skall vara medelkraftig. Överarmen skall vara något kortare än skulderbladet och underarmen.	

Skulderblad	
Skulderbladen skall vara fasta, mycket rörliga och inte mycket tillbakalagda.	<i>Skulderbladen ska ligga stadigt och tätt intill bröstgorgen.</i>

Överarm	
Överarmen skall vara något kortare än skulderbladet. Den skall vara något sluttande och stark.	

Armbåge	
Armbågarna skall vara rakt bakåtriktade och befinna sig framför en lodrät linje som är dragen genom skulderbladets högsta punkt.	

Underarm	
Frambenen skall vara medelkraftiga och lodräta.	

Handlov	

Mellanhand

Mellanhanden skall vara medellång, endast svagt sluttande och elastisk.

Framtassar

Framtassarna skall vara rundade, likt katt-tassar med väl slutna och väl välvda tår. Trampdynorna skall vara spänstiga, alltid svarta till färgen och på sidorna täckta av tätt hår.

Bakställ**Helhet**

Bakstället skall vara kraftigt och för rasen normalt vinklat. Bakifrån sett skall benen vara raka och parallella. Benstommen skall vara medelkraftig. Låret skall vara något längre än underbenet.

Lår

Låren skall vara medellånga och tämligen breda med välutvecklad muskulatur.

Knäled

Knälederna skall vara framåtriktade och måttligt vinklade.

Underben

Underbenen skall vara muskulösa.

Underbenet ska vara lika långt eller något längre än lårbenet.

Has/hasled

Hasorna skall vara relativt lågt ansatta och måttligt vinklade

Mellanfot

Mellanfoten skall vara relativt kort, kraftig och lodrät

Baktassar

Baktassarna skall vara något längre än framtassarna. De skall vara rundade, likt katt-tassar med väl slutna och väl välvda tår. Trampdynorna skall vara spänstiga, alltid svarta till färgen och på sidorna täckta av tätt hår.

Rörelser

Rörelserna skall vara lätta, kraftbesparande och täcka mycket mark. Rasen växlar lätt från trav till galopp, vilket är den mest naturliga gångarten. Benen skall röra sig parallellt. Hunden skall ha explosivt snabb galopp då den rusar efter vilt.

Kontrollera noga att frambenens och bakbenens vinklar är i harmoni och resulterar i vägvinande och parallella rörelser.

Rastypiska rörelser

Bakifrån sett skall benen vara raka och parallella

Hud

Huden skall överallt vara åtliggande och utan rynkor.

Hanar av utmärkt typ

Päls

Pälsstruktur	
På bålen skall pälsen vara tämligen lång, till hälften rest eller helt strittande, på nacken och ryggen styvare utstående. På huvudet och benen, med undantag av benens bakre del, skall pälsen vara kort och åtliggande. Det styva håret på skuldrornas skall i synnerhet hos hanhundar vara betydligt längre och grövre. På lårens baksida och på svansen skall håret vara långt och tätt. Underullen skall vara kort, mjuk, tät och ljusare i färgen.	<i>Fel i pälsstrukturen kan vara för mjukt, kort eller för åtliggande täckhår. Alternativt avsaknad av underull. Vågig eller lockig päls är diskvalificerande fel. Svansens täckhår får inte vara så långa att en överdriven fana bildas.</i>

Tikar av utmärkt typ

Färg	
På ryggen skall färgen vara klart röd- eller gyllenröd, helst en lysande klar färg. En ljusare färgnyans skall finnas på insidan av öronen, kinderna, strupen och bröstet, magen och insidan av benen, lårens baksidor samt svansen. En liten vit fläck på bröstet och litet vitt på tassarna är tillåtet.	<i>Idealfärgen är den klara, varmt röda med ljusa nyanser, men färgen får variera från gul-röd till mörkt röd-brun. Matt enfärgade djupröda hundar, eller orena färger är mindre önskvärda. Färg utan nyanser är inte idealiskt då ljusa partier skall finnas. Helsvart underkäke eller rikligt förekommande svarta stickelhår på rygg och svansens översida är ej önskvärt.</i>

Storlek/vikt

Mankhöjd	
Hanhundar 44 – 50 cm, idealhöjd 47 cm Tikar 39 – 45 cm, idealhöjd 42 cm	<i>Målsättningen är att få fram hundar av idealhöjd, som är tillräckligt torra och lätta men samtidigt starka och välutvecklade. Mankhöjd skall mätas och noteras.</i>

Vikt	

Fel

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse och dess påverkan på hundens hälsa och välbefinnande samt förmåga att utföra sitt traditionella arbete.

- Saknade tänder (en eller två saknade tänder, undantaget PM1 och M3).

Allvarliga fel

Diskvalificerande fel

- Aggressiv eller extremt skygg.
- Hund som tydligt visar fysiska eller beteendemässiga abnormiteter skall diskvalificeras.
- Öron som inte är uppräta.
- Nostryffel som inte är svart.
- Ögon som är skarpt gula eller blå.
- Över- eller underbett.
- Svansknyck, kotdefekt.
- Stora vita markeringar på bröstet och/eller vit socka.
- Färger som väsentligt avviker från grundfärgen.
- Vågig eller lockig päls.
- Mankhöjd annan än den i standarden angivna.
- Flera saknade tänder (tre eller fler saknade tänder, undantaget PM1 och M3).

Nota bene

Endast funktionellt och kliniskt friska hundar med rastypisk konstruktion skall användas till avel.

Testiklar

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

Hane av utmärkt typ

Rasspecifik avelsstrategi, RAS

"Avelsarbetets målsättning är att få fram så friska jakt och exteriört funktionsdugliga hundar som möjligt. Exteriöra förutsättningar är galopptypens krav på kvadratiskhet, och för funktionen krävs en torr och stram byggnad med god muskelmassa. Idealstorleken för hanhund är 47 cm och vikt 11 – 13 kg i jaktcondition Motsvarande för tik är 42 cm och 8 – 9 kg. Den finska spetsen har hanterats av jaktintresserade människor och därav har det inte heller uppstått problem med någon uppdelning i utställnings och jaktlinjer. Den finska spetsen är synnerligen stabil och homogen.

För framtiden är det viktigaste att bevara en frisk och stark byggnad, som ändå är lätt i sin konstruktion Primärt gäller att fästa uppmärksamhet på att bevara den röda färgen, huvudets kilform och svansens rastypiska hållning."

Ur Rasspecifik avelsstrategi, RAS för finsk spets, fastställd av SKK avelskommitté 2022-09-09.

Två mycket lovande valpar där man redan ser det rastypiska helhetsintrycket, såsom nästan kvadratisk byggda torra, fasta och med god resning.

Den finska spetsen är en effektiv och uthållig jakthund.

Finsk spets– viktigt att komma ihåg

- Kvadratisk intryck med god resning
- Pigg, alert och självsäker
- Klara, varma röda färger med ljusa nyanser
- Spetsiga och relativt högt ansatta öron
- Mandelformade ögon
- Vägvinande parallella rörelser

Stort tack till de fotografer som generöst delat med sig av sina bilder:

*Tanya Tuovila
Åsa Lindholm
Mikael Grennard
Katerina Dobrovská Plzen
Jeanette Laestander
Maria Västerlund
Leif Hedlund
Anders Lundberg
Per Sjögren
Inger Eriksson
Thomas Eriksson
samt
medlemmar inom SSF*

www.ssf-riks.se

